

RECENZIJE.

G. Siegmund, Psychologie des Gottesglaubens. Auf Grund literarischer Selbstzeugnisse. VIII-256 S. Münster i. W., Aschendorff, 1937. Stoji kartonirano 3,38 RM (cijena za inozemstvo).

Pisac istražuje pojavu »vjere u Boga« na osnovu literarnih auto-konfesija. U predgovoru kaže da rezultate svog istraživanja u duhu Külpeove i Gigensohnove metode eksperimentalnog samoopažanja iz čisto tehničkih razloga nije mogao objelodaniti. Uzimaju se u obzir literarne autokonfesije istaknutih mislilaca, pjesnika i umjetnika. Čujemo glas ljudi koji su kroz čitav niz godina ili čak kroz cijeli svoj život stajali u unakrsnoj vatri sumnje i borbe. Svjedočanstva ovih pisaca procjenjuju se kritički obzirom na njihovu pravu psihološku vrijednost, dakle, u različnoj mjeri. Pojedini pisci izabrani su kao predstavnici određenih tipova. Njihovo se doživljavanje razlikuje od doživljavanja prosječnog čovjeka poglavito tim što u njemu stanovite komponente dolaze čišće i jasnije do izražaja. Pisac donosi mnogo interesantnih podataka, samo je njegova analiza na više mjesta preveć suptilna, tako da se pravo ne vidi kako su njegovi izvodi u svim pojedinostima fundirani u empiričkom materijalu.

Dr. Vilim Keilbach.

Relatio a Commissione Scotistica exhibita Capitulo Generali Fratrum Minorum Assisii a. D. 1939 celebrando. (Ratio criticae editionis operum omnium I. D. Scoti, 1.) XIX-181 pag., XVIII tab. Romae, ex Schola Tipographica »Pio X«, 1939.

U našoj je štampi već više put javljeno da je u Rimu stvorena naročita komisija, koja priređuje kritičko izdanje Skotovih djela. Na čelu te komisije stoji o. Karlo Balić, profesor na Antonianumu u Rimu, poznat i uvažen kao stručnjak na tom području. — U ovom spisu Balić izvješćuje o prvim počecima rada skotističke komisije, te pokazuje konkretnim primjerima koliko truda i strpljenja iziskuje taj posao oko kritičkog upoređivanja i procjenjivanja različnih Skotovih tekstova. Spis ima informativan karakter. Bilo bi preuranjeno na osnovu ovih početnih pokušaja izreći sud o budućem izdanju. Ali ne bih bio pravedan, kad ne bih naglasio da sve okolnosti opravdavaju nadu da ćemo dobiti jedno izdanje koje će u naučnom pogledu uistinu biti na visini.

Dr. Vilim Keilbach.

Toth Tihomir: Proljetne oluje, knjiga za mušku omladinu, 2. izdanje, s originala preveo i izdao Zbor duhovne mladeži zagrebačke, Zagreb 1939, 8°, str. 276.

Nema sumnje da se pokojni autor ove knjige nije prevario kad je u predgovoru napisao, da će one misli koje je običavao pretresati sa svojim đacima, mnogima pa i tisućama drugih biti izvor utjehe i savjeta u borbama što ih svaki pojedinac ima da vodi sa samim sobom.

i s okolinom u kojoj proživljuje svoju mladost. Mnogo je pohvala izrečeno povodom publikacije ove knjige, pa i kod nas, povodom prvoga izdanja prijevoda; i ja nemam namjere da i jedan jota od toga oduzmem ili da te pohvale umanjim. Ističem napose da su psihološki momenti, zapažanja i pojedinosti u III. i IV. poglavlju izneseni s vrlo mnogo osjećajnosti i delikatnosti i da ne mogu promašiti svoga djelovanja na dušu mladićevu. Otud i povjerenje što su ga pokojnom autoru kao čovjeku iskazali toliki mladići. Iskrenost i vjernost privezuje dušu.

I u drugom dijelu knjige koji govori o sredstvima što vode srca na goru Gospodnju, ima dragocjenih opazaka i opomena. Vjerujem, da će one jednoj plemenitoj duši koja se u teškoj atmosferi našega vremena bori i probija kroz sve zlo što nam okružuje omladinu, biti od neprocjenjive vrijednosti. Te su opaske i opomene prikupljene iz živoga života omladinskog, one su plod borba i pokajanja, a nisu iskonstruisane u piščevoj fantaziji.

Ipak mi je žao da nisam prvo izdanje ovoga prijevoda dobio u ruke. Znao sam doduše da je djelo izašlo u prijevodu, ali ga nisam progledao. Ovo su mi drugo izdanje dostavili izdavači na recenziju; ja ću ovdje u najboljoj namjeri iznijeti i ono što bi i na ovom djelu valjalo popraviti.

a) Najprije bi valjalo oštro lučiti pad mladića qui peccatum pollutionis commisit et ex eo vitium habituum contraxit od pada onih i onakovih qui sese fornicationi dederunt. U posebnim bi poglavljima valjalo obraditi ne samo postanak, nego razvoj i posljedice jednoga drugoga grijeha. Nijesu ni uzroci ni okolnosti kod ovih grijeha ni jednake, a često ni slične.

b) I u ovoj se knjizi nalaze nešto pretjerano naglašene posljedice onoga prvoga grijeha (str. 55—56). Barem bi trebalo jače naglasiti njihovu neopćenitost. U protivnom slučaju navedeni razlozi ne djeluju uvjerljivo. To može pokvariti dobri dojam čitave knjige.

c) Od osnovne je važnosti tvrdnja, da se spolni nagon smije izvršavati samo u zakonitoj ženidbi. Za nju kaže autor: »Kao sunce je jasno da Bog hoće da se samo u ženidbi smije upotrebljavati ovaj nagon...« (str. 22). Mislim, da ni mnogomu odraslom i zreлом čovjeku, a kamo li mladiću, nije kao sunce jasno, da je tome tako! Bilo je čak bogoslova koji su učili da je fornicatio solo iure positivo illicita; gdje li ne bi bilo ljudi laičke ruke, kojima je jasnoća sunca u ovim stvarima veoma daleka! Zato inače ispravni izvodi na str. 23 trebaju pojašnjenja. Valja obrazložiti zašto spolni život izvan ženidbe ponizuje čovjeka? Zašto on jedino u ženidbi ne trpi štete? Zašto u ženidbi ne će upotreba toga nagona biti čežnja za užitkom? I stoji li to, da nije čežnja za užitkom? Je li ona i tamo nedozvoljena? Na pitanja, koja će se mladom čovjeku nužno nametnuti, nema na tom mjestu izravnog odgovora, a odgovor se može pa i mora dati.

d) na str. 26 tvrdnja: da ni u braku ne će moći ostati vjeran ni ćudoredno čist onaj koji to nije bio prije ženidbe, lako može izazvati prigovor, jer se ona ovako općenito postavljena doista ne može obraniti.

e) na str. 75 se ponavlja crtanje posljedica grijeha, a da nije dosta naglašeno da one nisu općenite, nego da se mogu pojaviti, čak da se i često javljaju kod pojedinaca.

f) na str. 79 riječ Vulgate: »animalis homo...« nije nipošto dobro prevedena izrazom: naravan čovjek.

g) konačno bi valjalo malo potanje izložiti u jednom poglavlju, kako se ima vladati mladić prema djevojci koju je zavolio i s kojom ima najozbiljnije namjere. Općim smjernicama je to pitanje i ovdje, dakako, riješeno; ali mladi ljudi ne znaju što im je dozvoljeno a što nije, što je grješna prigoda u tom slučaju a što nije. Pitanje je delikatno, ali je o njemu potrebno otvoreno i jasno reći: kako će dvoje mladih bića provesti vrijeme do braka, a da ne budu izloženi grijehu?

h) za moj lični ukus moram priznati da ilustracije od L. Martona nisu uspjele. Mislim na one sa zmijama i nekim grozomornim aždajama. Znam što je ilustrator htio njima pokazati; ali valja imati na umu da ova knjiga nije za djecu pučke škole, nego za srednjoškolsku i akademsku omladinu, na koju ovakove ilustracije mogu djelovati odbojno.

Možda bi se koja od ovih misli prigodom ovoga drugoga hrvatskog izdanja bila mogla u knjizi i provesti. Ja i ovakovoj kakova jest, želim među hrvatskom omladinom najbolji uspjeh s tvrdom nadom, da će uz nastojanje vjeroučitelja po našim srednjim školama, ubrzo doći i do njezina trećega izdanja.

Prof. A. Z.

Rogić Ivan: Kanonsko pravo i knjiga Kodeksa, opća pravila (Normae generales), Đakovo 1939., str. 215.

Pod gornjim naslovom je autor, profesor kanonskog prava na višoj bogoslovskoj školi u Đakovu, izdao svoja predavanja, kako ih obrađuje u nastavi slušačima teologije. Sadržaj knjige kaže sam naslov. Pisac u uvodu daje pojam prava, i crkvenog prava te navodi izvore kanonskog prava kako materijalne tako i formalne, ove posljednje od početka crkve do novog crkvenog Zakonika. U tumačenju općih pravila autor se drži legalnog reda slijedeći gotovo dosljedno red kanona kako ih sadržaje Zakonik. Sam tekst kanona stavljen je kurzivnim slogom na odnosnim mjestima na dnu stranice na kojoj se radi o dotičnom kanonu.

Ako u prosuđivanju jednoga djela moramo gledati u prvom redu na svrhu, moramo priznati da ovo djelo potpuno odgovara svojoj svrsi. Ono je namjenjeno kao priručnik slušačima teologije gdje među glavnim naučnim predmetima dolazi kanonsko pravo. Tim je ujedno rečeno da ono ne može nadomjestiti profesora i njegovih tumačenja, nego da služi kao temelj, koji slušači moraju imati pri ruci, kako to pisac u predgovoru ističe. Glavnom zahtjevu ovakvog djela, naime jasnoći, autor je udovoljio, zato ga s korišću mogu upotrebljavati i drugi koji se ovim pitanjem zanimaju.

Pisac je namjerno izostavio naučni aparat ispod teksta, imajući stalno pred očima svrhu, pa je zato za slušače, koji bi se htjeli podrobnije ovim predmetom baviti naveo glavniju literaturu u početku pojedinih titula, kao u titulu o zakonima, običaju, otpisima, povlasti